

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, 01104 Vilnius, el. pristatymo dėžutės adresas 188604955
mob. tel. +370 600 38904, el. p. rastine@tm.lt, <https://tm.lrv.lt>
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai

Į 2025-11-17 Nr. 2-3861

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Pagal kompetenciją išnagrinėję derinti pateiktą [Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. birželio 7 d. nutarimo Nr. 716 „Dėl Nuostolių, patirtų teikiant viešąsias keleivių vežimo geležinkelių transportu paslaugas ir \(ar\) viešąsias kombinuotojo keleivių vežimo vietiniais maršrutais paslaugas, jų poreikio nustatymo ir kompensavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą](#) (toliau – Nutarimo projektas), teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Nutarimo projekto teikime nurodoma, kad Nutarimo projektu siekiama įgyvendinti atitinkamą Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodekso pakeitimo įstatymo¹ (toliau – Įstatymas) nuostatą, įtvirtinusią savivaldybės teisę iš dalies finansuoti geležinkelio įmonės (vežėjo) nuostolius, patirtus teikiant viešąsias paslaugas, nepriklausomai nuo to, ar maršrutas atitinka Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytus viešųjų paslaugų poreikio kriterijus. Tačiau nei iš teikime pateiktos informacijos, nei iš paties Nutarimo projekto nėra aišku, kokiomis priemonėmis siekiama įgyvendinti šią nuostatą tuo aspektu, kad savivaldybės dalyvavimas kompensuojant nuostolius būtų galimas ir tais atvejais, kai maršrutas atitinka viešųjų paslaugų poreikio kriterijus, nors tokia galimybė įtvirtinta Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodekso (toliau – GTK) 12 straipsnio 11 dalyje. Nutarimo projektu keičiamo Nuostolių, patirtų teikiant viešąsias keleivių vežimo geležinkelių transportu paslaugas ir (ar) viešąsias kombinuotojo keleivių vežimo vietiniais maršrutais paslaugas, jų poreikio nustatymo ir kompensavimo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) 9¹ ir 9² punktuose savivaldybės dalyvavimas kompensuojant nuostolius siejamas su atvejais, kai maršruto balų suma yra mažesnė, nei Aprašo 3 punkte nustatyta ribinė norma, t. y. kai maršrutas kriterijų neatitinka. Taigi GTK 12 straipsnio 11 dalis nėra įgyvendinama visa apimtimi ir taip gali būti nepagrįstai susiaurinama GTK 12 straipsnio 11 dalyje įtvirtinta savivaldybės teisė. Siūlome Nutarimo projekto teikimą papildyti atitinkama informacija ir įvertinti poreikį papildyti Aprašą atitinkamomis nuostatomis.

¹ Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodekso 1, 3, 7¹, 9, 10¹, 12, 15, 19, 22, 23, 23¹, 24, 24¹, 25, 25², 29⁸, 30¹, 30², 30³, 30⁴, 33, 34 straipsnių, ketvirtąjo skirsnio pavadinimo, priedo pakeitimo, Kodekso papildymo 25⁴, 30⁵ straipsniais, aštuntuoju skirsniu ir penktojo skirsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo Nr. XV-390

2. Nutarimo projekto 1.2.1 papunkčiu dėstomo Aprašo 9² punkto paskutiniame sakinyje vartojama formuluo­­tė „*geležinkelio įmonių (vežėjų) planuojamų sąnaudų ir pajamų santykio maršrute koeficientas pasiektų Aprašo 3 punkte nurodytą reikiamą 40 proc. rodiklį*“. Pagal Aprašo 3 punktą yra apskaičiuojama atitinkamų koeficientų balų suma, o geležinkelio įmonių (vežėjų) planuojamų sąnaudų ir pajamų santykis yra tik vienas iš koeficientų, sudarančių šią balų sumą, pagal kurią nustatomas viešųjų paslaugų poreikis, ir kuris, pagal Aprašo 7 punktą, gali sudaryti iki 25 proc. balų sumos. Taigi nuoroda į Aprašo 3 punktą referuojant į geležinkelio įmonių (vežėjų) planuojamų sąnaudų ir pajamų santykio maršrute koeficientą, laikytina netiksli. Šiame kontekste atkreiptinas dėmesys į formuliuotes, vartojamas kitose Aprašo struktūrinėse dalyse, pvz.: *maršruto balų suma lygi arba didesnė, nei Aprašo 3 punkte nustatyta ribinė norma* (8 p.); *viešųjų paslaugų poreikio vertinimo, balų suma mažesnė, nei Aprašo 3 punkte nustatyta ribinė norma* (9 p.); *maršruto, einančio per savivaldybės (-ių) teritoriją, balų suma mažesnė, nei Aprašo 3 punkte nustatyta ribinė norma* (9² p.). Siekiant teisinio aiškumo ir teksto nuoseklumo, siūlome minėtą paskutiniojo sakinio formuluo­­tę derinti su Apraše jau vartojamomis formuluo­­tėmis ir nustatyti, kad, pvz., „*maršruto balų suma pasiektų Aprašo 3 punkte nustatytą ribinę normą*“.

3. Nutarimo projekto 1.2.2 papunkčiu dėstomo Aprašo 9³ punkto nuostatos kelia abejonių dėl jų atitikties GTK 12 straipsnio 11 daliai ir teisinio aiškumo. *Pirma*, nuostatoje vartojama sąvoka „*papildomos viešosios paslaugos*“ savo turiniu nėra aiški, nes nei GTK, nei Apraše nėra nurodyta, kas laikytina tokiomis papildomomis viešosiomis paslaugomis ir ar jos patektų į GTK 12 straipsnio 11 dalies reguliavimo sritį. *Antra*, GTK 12 straipsnio 11 dalyje nustatyta, kad savivaldybė *gali iš dalies finansuoti geležinkelio įmonės (vežėjo) nuostolius*, patirtus teikiant viešąsias paslaugas, o Aprašo 9³ punkte siūloma nustatyti, kad minėtų papildomų paslaugų teikimo sąnaudos *turi būti visiškai kompensuojamos* savivaldybės (-ių), kurios (-ių) prašymu atitinkamas pakeitimas buvo atliktas. Mūsų vertinimu, toks reguliavimas nepagrįstai praplečia įstatyminį reguliavimą. *Trečia*, formuluo­­tė „*kai savivaldybė (-ės) inicijuoja papildomos viešosios paslaugos teikimą*“, mūsų vertinimu, nėra teisiškai tiksli, nes pagal GTK 12 straipsnio 1 dalį viešųjų paslaugų poreikį nustato Vyriausybės įgaliota institucija, o savivaldybės šioje srityje, pagal Aprašo 3 punktą, teikia pasiūlymus, ką patvirtina ir pačiame Aprašo 9³ punkte vartojama formuluo­­tė „*savivaldybės (-ių), kurios (-ių) prašymu atitinkamas pakeitimas buvo atliktas*“. Atsižvelgiant į tai, siūlome Aprašo 9³ punktą tikslinti, aiškiau atskleidžiant „*papildomų viešųjų paslaugų*“ turinį, suderinant kompensavimo apimties reguliavimą su GTK 12 straipsnio 11 dalimi ir patikslinant vartojamas formuliuotes.

4. Nutarimo projekto 1.2.3 papunkčiu dėstomo Aprašo 9⁴ punkte nustatoma, kad „*savivaldybėms nesutarus, sąnaudos tarp jų paskirstomos įvertinus maršruto ilgį ir stotelių skaičių kiekvienos savivaldybės teritorijoje*“, tačiau nėra aišku, kaip šios sąnaudos paskirstomos (proporcingai?), koks subjektas ir kokia tvarka priima sprendimą savivaldybėms nesutarus. Toks reguliavimas neatitinka teisėkūros aiškumo principo, ypač turint omenyje, kad kalbama apie savivaldybių finansinius įsipareigojimus. Be to, Nutarimo projekto teikime trūksta pagrindimo dėl sąnaudų paskirstymo kriterijų – maršruto ilgio ir stotelių skaičiaus kiekvienos savivaldybės teritorijoje – pasirinkimo. Atsižvelgiant į tai, siūlome Aprašo 9⁴ punktą tikslinti, aiškiai nustatant sprendimą priimančią subjektą ir procedūrą savivaldybėms nesutarus, taip pat papildomai pagrįsti sąnaudų paskirstymo kriterijus.

5. Nutarimo projekto 1.2.4 papunkčiu dėstomo Aprašo 12¹ punkte kaip prielaida kompensuoti geležinkelio įmonės (vežėjo) nuostolius tarptautinio susisiekimo maršruto dalyje įtvirtinamas „Susisiekimo ministerijos ir kitos (-ų) Europos Sąjungos valstybės (-ių) kompetentingos (-ų) institucijos (-ų) susitarimas (-ai) dėl tarptautinių viešųjų keleivių, bagažo vežimo geležinkelių transportu paslaugų susitariančių valstybių teritorijoje teikimo užtikrinimo ir šių paslaugų teikimo nuostolių <...> dalies atlyginimo“, tačiau Nutarimo projekto teikime nėra aiškiai atskleista, kokių konkrečių įstatyminiu ar Europos Sąjungos teisės reguliavimu grindžiama galimybė kompensuoti nuostolius Lietuvos Respublikos teritorijos atkarpoje. Siūlome Nutarimo projekto teikimą papildyti išsamesniu siūlomo teisinio reguliavimo pagrindimu (nurodant konkrečias GTK ar reglamentines nuostatas, kurias siekiama įgyvendinti). Be to, šioje dalyje pateikta blanketinė nuoroda „*mutatis mutandis Aprašo nustatyta tvarka*“ yra pernelyg abstrakti, todėl sunku aiškiai identifikuoti, kokiomis konkrečiomis Aprašo nuostatomis Susisiekimo ministerija turėtų vadovautis kompensuodama nuostolius tarptautinio susisiekimo maršrutų Lietuvos Respublikos teritorijos atkarpose. Siekiant teisinio aiškumo, siūlytina patikslinti Aprašo 12¹ punktą, aiškiai nurodant, kurios Aprašo nuostatos taikomos kompensuojant nuostolius teikiant atitinkamas paslaugas tarptautinio susisiekimo maršrutų Lietuvos Respublikos teritorijos atkarpose.

6. Nutarimo projekto teikime reikėtų pagrįsti:

6.1. kodėl Aprašo 17 punkte nurodytos formulės dėmenyje I_F siūloma į subsidijas įtraukti gautas kompensacijas dėl traukinių vėlavimo ar atšaukimo;

6.2. Aprašo 17¹ punkte siūlomą nustatyti teisinį reguliavimą.

7. Teisės technikos ir redakcinio pobūdžio pastabas Nutarimo projekto rengėjams perdavėme darbo tvarka el. paštu.

Teisingumo ministrė

Rita Tamašunienė

Asta Baltrušaitytė, mob. tel. +370 671 86471, el. p. asta.baltrusaityte@tm.lt